Julkinen sektori / Sari Jokikallas 3.5.2021

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta

Viite Työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan pyyntö kirjallisesta asiantuntijalausunnosta hallituksen esityksestä HE 65/2021 vp ja asiantuntijakuuleminen 4.5.2021

Asia **HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAIKSI ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSISTA ANNETUN LAIN 15 §:N MUUTTAMISESTA**

Valtioneuvosto antoi 22.4.2021 eduskunnan käsiteltäväksi hallituksen esityksen (HE 65/2021 vp) laiksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain (897/2009) 15 §:n muuttamisesta.

Ammattiliitto Pro ry esittää hallituksen esityksestä asiantuntijalausuntonaan seuraavaa:

Keskeiset esitykset

Tarkoitus on lisätä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettuun lakiin asetuksenantovaltuus, jolloin valtioneuvoston asetuksella voitaisiin tiettyjen työttömyysturva-asioiden hoitaminen keskittää yhdelle tai useammalle työ- ja elinkeinotoimistolle. Toimialueen laajentaminen koskisi vain työttömyysturvalain (1290/2002) 1 luvun 4 §:n 3 momentissa tarkoitetun työvoimapoliittisen lausunnon antamista työttömyysetuuden saamisen edellytyksistä.

Tehtävien keskittämisen mahdollistamisella tavoitellaan soveltamis- ja ratkaisukäytäntöjen yhdenmukaisuutta ja käsittelyaikojen yhtenäistämistä sekä resurssien parempaa hallintaa.

Hallituksen esitystä on lausuntopalautteen perusteella muutettu ja keskitettäviä tehtäviä on tarkoitus rajata tiukemmin. Annettavassa asetuksessa mainittu työ- ja elinkeinotoimisto antaisi työvoimapoliittisia lausuntoja kaikkien työ- ja elinkeinotoimistojen toimialueilla työvoimapoliittisista edellytyksistä, jotka koskevat muuta kuin työsuhteessa tehtyä työtä (tavanomainen vapaaehtois- ja talkootyö pois lukien), yrittäjänä ja omassa työssä työllistymistä, opiskelua, nuorten velvollisuutta hakea opiskelupaikkaa työttömyysetuuden saamisen edellytyksenä sekä työttömyysturvaseuraamusten asettamista.

Kaikki työ- ja elinkeinotoimistot antaisivat toimialueillaan edelleen työvoimapoliittisia lausuntoja esimerkiksi työnhaun voimassaoloon, kokoaikatyön hakemiseen ja työllistymistä edistävien palveluiden ajalta maksettavaan työttömyysetuuteen liittyvistä työttömyysetuuden saamisen edellytyksistä sekä omaehtoisen opiskelun tukemisen edellytyksistä. Lisäksi kukin työ- ja elinkeinotoimisto antaisi omalla toimialueellaan työvoimapoliittisen lausunnon, kun työnhakija työttömänä ollessaan aloittaa yritystoiminnan tai oman työn ja kun on kyse lyhytkestoisista opinnoista.

Ammattiliitto Pro
Työpajankatu 13 A, PL 183, 00581 Helsinki
p. (09) 172 731, f. (09) 1727 3330, etunimi.sukunimi@proliitto.fi
y-tunnus 0215350-2

Proliitto.fi

Julkinen sektori / Sari Jokikallas 3.5.2021

Lakimuutoksen voimaatuloajankohta on hallituksen esityksen valmistelun aikana muutettu alkamaan 1.10.2021. Asetuksen on määrä tulla voimaan mahdollisimman pian tämän jälkeen.

Myös siirtymäsäännöstä on muutettu niin, että annettavalla asetuksella voidaan säätää toimivaltaisesta työ- ja elinkeinotoimistosta, joka hoitaa asetuksen voimaan tullessa työ- ja elinkeinotoimistoissa työvoimapoliittisia lausuntoja koskevat vireillä olevat asiat ja muutoksenhausta johtuvat toimet.

Pro kannattaa ehdotettua säädösmuutosta asetuksenantovaltuuden lisäämisestä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain 15 §:n uuteen 2 momenttiin sekä siirtymäsäännöstä ehdotetussa muodossa. Korostamme, että asetuksen voimaantulo on syytä ajoittaa tehtävien sujuvan hoidon kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla.

Pro korostaa, että asetuksenantovaltuuden käyttämisessä on kyse tehtävien hallinnollisesta keskittämisestä. Keskitettäviä tehtäviä hoitavan henkilöstön on oltava mahdollista jatkaa työskentelyään nykyisillä työskentelypaikkakunnillaan. Valtionhallinnossa on käytettävä täysimääräisesti paikkariippumattoman ja monipaikkaisen työn mahdollisuudet hyödyksi aina kuin tehtävien luonne sen sallii. Tätä puoltaa myös se, että työttömyysturvajärjestelmän toimeenpanotehtävien hoitamisessa tarvitaan jatkossakin paikallistuntemusta.

Vaikutukset ja henkilöstön asema

Käsittelyssä olevalla hallituksen esityksellä ei arvioida olevan taloudellisia tai muitakaan välittömiä vaikutuksia. Sen sijaan myöhemmin annettavalla valtioneuvoston asetuksella todetaan olevan vaikutusta viranomaisten toimintaan, työttömiin työnhakijoihin ja työ- ja elinkeinotoimistojen henkilöstöön. Asetuksesta johtuvat vaikutukset on päädytty kuvaamaan hallituksen esityksessä vain pääpiirteissään.

Hallituksen esityksen vaikutusten arvioinnissa todetaan, että keskitettäviä tehtäviä hoitavan työ- ja elinkeinotoimiston työvoimapoliittisten lausuntojen antamisen vaatima työmäärä lisääntyisi ja vastaavasti muissa työ- ja elinkeinotoimistoissa lausuntojen antamiseen käytettävä työmäärä vähenisi. Asiantuntijakäsittelyn henkilövaikutukseksi on hallituksen esityksen valmistelun aikana täsmentynyt 158 henkilötyövuotta.

Koska muutoksia tulisi kaikkien työ- ja elinkeinotoimistojen henkilöstön tehtäviin, tulisi asia käsitellä yhteistoimintamenettelyssä.

Keskittäminen vaikuttaisi vastaavalla tavalla myös elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen työttömyysturva-asioiden valvontatehtävien työmäärään. Valvontatehtävän osalta ei esitetä henkilövaikutuksista täsmällisempää arvioita.

Vaikka vaikutusten arviointia on ilmeisesti määrä täsmentää asetuksen valmistelun yhteydessä, haluaa Pro tuoda jo eduskuntakäsittelyssä esille henkilöstön asemaan liittyen seuraavia näkemyksiä:

Sekä asetuksella keskitettävät että kaikkiin työ- ja elinkeinotoimistoihin edelleen jäävät työvoimapoliittisten lausuntojen käsittelyyn liittyvät tehtävät on hoidettava jatkossa toistaiseksi voimassaolevissa palvelussuhteissa ja riittävillä resursseilla.

Ammattiliitto Pro
Työpajankatu 13 A, PL 183, 00581 Helsinki
p. (09) 172 731, f. (09) 1727 3330, etunimi.sukunimi@proliitto.fi
y-tunnus 0215350-2

Julkinen sektori / Sari Jokikallas 3.5.2021

Keskitettäviä tehtäviä siirtymähetkellä hoitavan määräaikaisen henkilöstön asemasta on huolehdittava.

Asetuksenantovaltuuden käyttäminen edellyttää hyvän henkilöstöpolitiikan noudattamista ja henkilöstön aseman turvaamista mm.:

- **säilyttämällä työskentelypaikka nykyisellään**
- **kirjaamalla paikkariippumattoman ja monipaikkaisen työskentelyn periaate, joka edesauttaa myös tehtävän asianmukaista hoitamista riittävällä alueen tuntemuksella**
- **kuvaamalla henkilöstön siirroissa noudatettavat periaatteet**
- **säilyttämällä tehtäväkuvien monipuolisuus**
- **varmistamalla tehtävien vaativuuden ja samalla palkkatason säilyminen vähintään ennallaan tai tarjoamalla mahdollisuuksien mukaan ura- ja tehtäväkehitystä**
- **huolehtimalla, ettei tehtäviä hoitavien vaativuustason palkkauksessa ole perusteettomia eroja**
- **huolehtimalla yhteistoiminnasta sekä virasto- että yksilötasolla**
- **huolehtimalla henkilöstön osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksista.**

Heikki Tuominen
Johtaja

Sari Jokikallas
Sopimusalavastaava/asiantuntija

Ammattiliitto Pro
Työpajankatu 13 A, PL 183, 00581 Helsinki
p. (09) 172 731, f. (09) 1727 3330, etunimi.sukunimi@proliitto.fi
y-tunnus 0215350-2

Proliitto.fi